J

STANISŁAW

JANKE

JU NIE JEM MOTÉLNIKEM

Stanisław Janke

JU NIE JEM MOTELNIKEM

GDAŃSK 1983

JU NIE JEM MOTÉLNIKEM

Stanisław Janke pochodzi z Lipusza pod Kościerzyną, urodził się w 1956 roku w Kościerzynie, obecnie mieszka w Wejherowie. Jest dwukrotnym laureatem konkursów literackich organizowanych przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie: w 1977 roku otrzymał wyróżnienie, a w 1978 roku III nagrodę w dziale prozy. Od 1 stycznia 1979 roku jest członkiem zespołu redakcyjnego miesięcznika „Pomerania", gdzie oprócz artykułów i reportaży w polskim języku literackim publikuje kaszubskie opowiadania i wiersze. Prezentowany tomik jest jego debiutem książkowym.

Stanisław Janke

JU NIE JEM MOTÉLNIKEM

GDAŃSK 1983

Wybór:
Bolesława Faca

Opracowanie graficzne:
Andrzeja Arendta

821.162.1-1
L. Kaszubski
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
38554
im. Aleksandra Łabudy
84 7[illegible]ZEWO
ul. Leśna 35
GMINY WEJHEROWO
821.162.1-1 282

ISBN 83-00-00483-1

Copyright by Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
Gdańsk 1983

Wydawca:

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział Miejski w Gdańsku

Druk: GZP Drukarnia w Gdańsku Zam. nr 587
Nakład: 500 egz. A-1 Cena: zł 50,—

* * *

Mëmce

Terô czë dôwôsz mie
mojé kochóné jestku
bulwë na szpéku
i taskę maslónczi
cygnie ze mną
na łączi
dze jem na bosôka
chwôtôł w kaszórk
czerwioną kuglę usadłą na widniku
co terô je le słuńcem
i Të jesz sę baro dzëwujesz
jakże to przëszło
że jô ju nie jem motélnikem

POWIÔSTKA STARKA

Przóde tu le bëłë stegnë
co szłë do cyszë chëczów i pola
oblokłé w zeloné chustczi
jaż tu w jeden porénk
położëlë żelôznyma pajama
nę czôrną szramę szasëji
a téj jesz urzasłim ptôchom
zawiesëlë pusti oczë wësocziégo napięcégo
terô ne wësoczié kominë
corôz barżi wlôżają nama w niebo
naszégo narobiałégo spiku

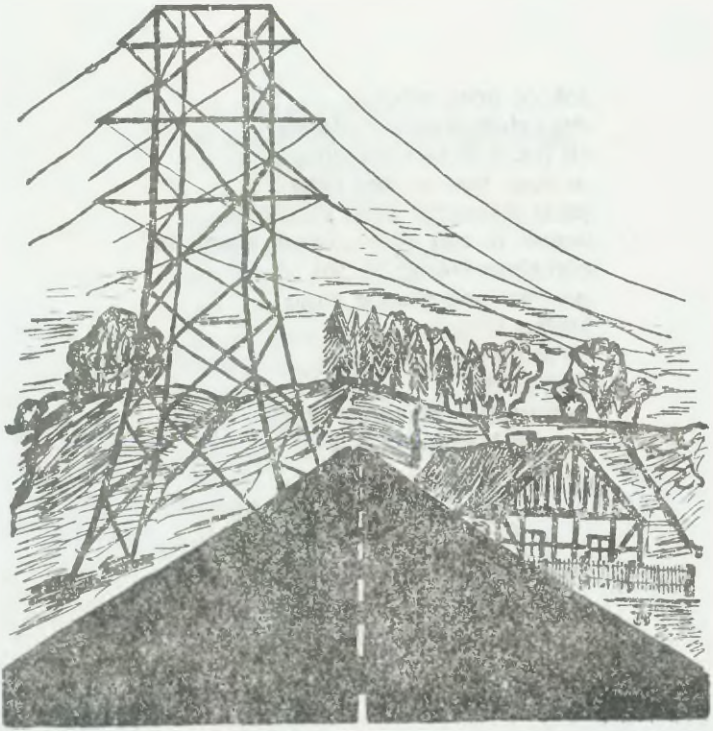

JAK CË JIDZE

Jak cë jidze stachu
dzys dnia wszëtcë zdrowi
ob jeséń jô sę wprowadzę
w nowi budink mój stark
jaczi przeszedł dwie swiatowé
wojnë ju mô osemdzesąt sétmë lat
córëchna krëjamno cos so
gowôrzi pod słuńcę moja
białka stroji ju
biôłé gardinë na nowé
a jô zdrzę
w telewizór niespodzajno
rozstrzélonégo miasta

TAK MIE JE

Tak mie je cëzo
na rozbiegóny lëdzama drodze
tak mie je zëmno
na banowi poczekalni
wiszący na scanie
zgrablatégo zédżiera
tak mie je komudno
cziéj słuńce rozeblokô
do golëznie barłogu
wiôldżié ruchno miasta
tak mie je cemno
cziéj miesąc slepnie
w nocë od lampowëch
widów trzôsku
tak mie je szczesłëwie
od usmiéchniętégo spiku

* * *

Sniją mie sę konie
na czerwionym jak wisznia zdjęcym
co piją zôchód słuńca
na łące utopiony
w bôjce
i cemné tunele
przezëbłëch cugów
rozmiszlającé poczekalnie
a z jachaniégo
bezwróceniô

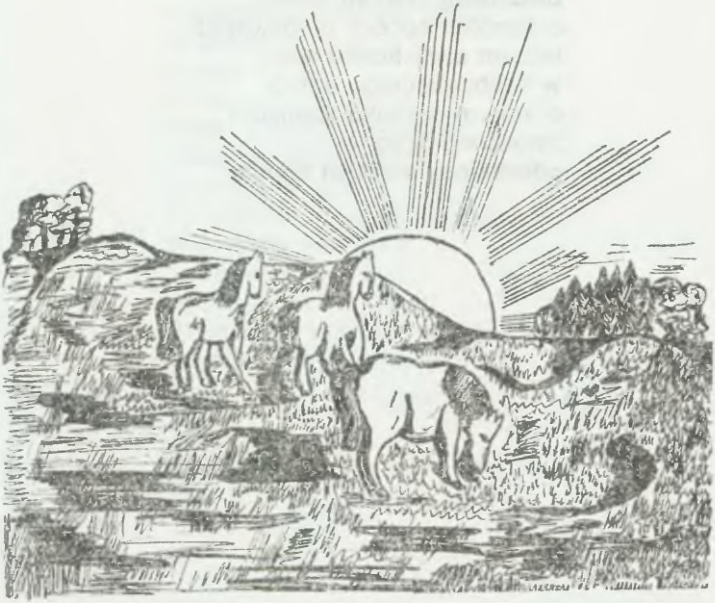

ŻDANIÉ

Latnym wieczórkem otmikóm okno
w gwësny nôdzeji że wrócę sę
w urzasłëch oczach
blédëchną skarnią scanë
o tamtëch nocach umójkónëch
letczim oddichanim wsë
w kolibce stôrégo młina
o latnym porénku zamikóm
zmokconé okno
odeckniony krzikem miasta

* * *

W moji wsë
Janiół Pańsczi
w pôłnié jidze stegną zwónów
ruchnem swoji cyszë
w klęczczi bierze mëmkę
co skrobiącô bulwë
kładze spiéwę
w koscół zanurzony
biôłim szeptem pôcerzów
chëczë zdżibłé pokorą
jak stôré białczi
On wiedno przińdze obôczëc
złożoné ręce mëmczi
co są nacéchowóné
rézami roboczégo dnia
On wiedno przińdze powiedzec ji
o dostąpienim zbawiénia

BOŻÔ MĘKA

Bëła sadzonô chójka
na pola udżięté zemią
w jimię bosczié
a zgrablałą ręką przeżegnóny
i wióra priskałë
we widze skoblôcza
jaż krziż zabolôł
zgrużdżoné chëcze
po czôrnëch blónach
Pón Jezus wësztramowôł
remienia za grzéch trzëdzesti
dzewiąti szterdzesti
piąti za ocalenié
stôwiają lëdze

* * *

Księdzu Proboszczowi Zëgmuntowi
Jutrzence-Trzebiatowscziému
za postawienié w Lépuszu figurczi
swiętégo Michôła

Jo
Swięti Michôł stanął
z dobëcym na kaminiach
malincziégo plachcu zemi
w lëpusczi parafii
wëmodlony do biôłoscë alabastru
z milczenim swojégo miecza
wedle trzôsku naszégo żëca
wedle grzésznëch
stoji widem mocë
i sę rozdôwô
cziéj biôłi chléb
udziętim — szaroscą głodu
bożi miłotë —
do lëchich piôsków
słabi wiarë

* * *

Moja mëmka żëje so
za gardinama dozdrzelałégo żëta
dze zédżier na scanie
jidze copającë so do dzetstwa
w juszkach cysze
a pluchë szeroczié jak latné niebo
sniją o chlebowim piecu
rozpôlonym pôchą wieczórnégo jałówca
dze swiętë obrôzë
wiedno tak samo zdrzą
w kożdi nurt jizbë
dze telewizór
wiôldżi i môłi politiczi
je zgaszony cemną plamą
a narakowóné ręce
uklękłé pod krziżem wiarë
gwës trzimają
môłé korunczi swojégo szczescégo

* * *

Jidzë le spac
stachu położë sę
w czôłn biôłégo spiku
i płënië w biôłé
niebo dôczi dlô próbë
do grańcë twojégo
odecknieniégo
a cziéj ju nijak
nie uzdrzisz modrégo
téj to ju mdze
przejachóny

BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Aleksandra Labudy
84-239 BOLSZEWO
ul. Leśna 35
GMINY WEJHEROWO

* * *

W parminiach słuńca
co porénk okna
rozléwô w dôl
od mojégo odecknieniégo
do zdzëwieniégo cyszą
jem urzasłi niebëcym
jaż po zamknięté oczë

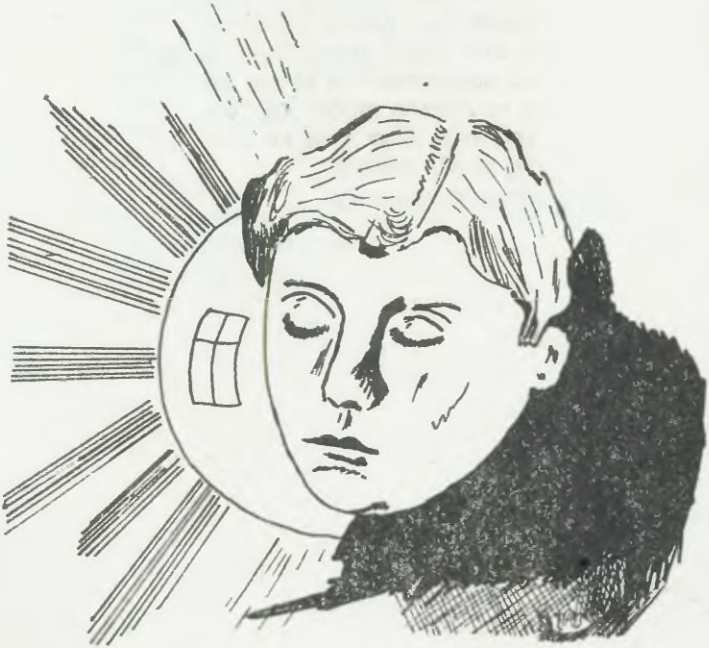

* * *

Téj séj jidą mojé snica
dodóm dze mëmka le wiedno
podgrzéwô pôłnié dzetstwa
a tatk secze trôwę i skłôdô ję
na wëschnięcé w kopce lat
a za rutama ptôczi staroscë
spiéwają jima le samé żôle
téj jô zôs nëkóm
do odecknieniégo

W LATNY WIECZÓRK

Bzë są udżibłé
a swój biôłi spik sëpią
w kolibkę utłëczonégo gowôru
Czôrnô Woda le smolną nitką
przędze cyszę grzępów
a po drodze obzbieriwô
grónczi rozmajitëch zelów
jaczié stôré białczi sëszą
na arbatë chorosców
a przë chëczach przëdëszonëch smrokem
chłopi zażiwają tobakę
na zdrowié nocë

DROGA ZËMOWĄ PORĄ

Rozlôł sę znób
w skrzëpiący podnodżi
lasowi chłopi séczierama bufsają
w biôłi klin drodżi
szczépiô sę
jaż chójczi pękają
a podniebié jaż mgleje
od dłudżiégo jidzeniégo
w bezkuńczny szarôk

PUSTÔ NOC

W cëchoscë czëc
bicé uszłégo serca
jacziégo jesz chwôtają
zgrablałé ręce
uszë trzimają sę głosu
ostałégo w scanach
a mie zdôwô sę
ostatny wid
ogłëszony wiedną modlëtwą

PÔŁNIÉ

Cziéj kurë ceprzą cyszę
płënącëch chëczów
z nieba co je ukłoti
czëpem koscelny wieżë
téj sę rozsëpują
janiołë pańsczié
w biôłé przedpôłnié
i jak le pôcerze moji mëmczi
kruzëją sę w bulwowim koszu

—

* * *

Chcę cebie zaspiéwac
miłotę jakô jesz spi
letko sę przezerającë
jakno słuńce za widnikem
zasłóniającë twoje lëpë
bibô tësące lëstów
a kwiôtczi skriwô za sobą
jak purcle ze sniegu
w sromotnim kąpanim sę
téj żdżema cziedë odecknie
sę porénk
w skwarnëch rękach
ostóną bujónë bezu

* * *

Jô odéńdę od tątka swojégo
zdżibłégo
nad górkama wspominków
i od mëmczi swoji
jakô je w pustce
odeszłégo klina
i pudę le z tobą
w naszé obmëszlenié
na jaczié jeséń zdrzucywô
nôpiarté łëstë pitaniów

REMUSÓW MIECH

Dróżczi ubielałé
lëdzczim gôdanim
i malinczié krze
zagubioné pustczi
wdëszoné w lesné granié
tancëją cëchosc
dzes dalek
czëc lëpusczi odpust
i stôri babë schëlóny
jaż do zemi
wzerającë w nieznóné

ODŻIŃ W NOCË

Na czôrnym smużku
zgrablałim od zëmna
pod zaslepłim niebem
w cemny kulë swiata
pôli sę odżiń
a môłi człowiek
podkłôdô zeschłi wietwie
na sztërk skrë udają gwiôzdë

w cemny kulë swiata

NICHTOS

Hewo le
z kuńca dôczi
pod blewiązkę drodżi
do widu mojégo zdroku
jidze nichtos
doszedł le skarnią
i miksnął głębok w kulę
zabôcznicë

TUSZKOWIÔCË

Ju wëłowilë stôri mëccë swój miesąc
z cemny stëdni nizawczora
i piórzëska nowosców rozsëpalë
na umierającé chëczë
a młodi mëccë jidą drogą
do Lëpusza
i dali w swiat od jiwru starszich
jaczié są terô le topiącë
w swojich pustich nocach

WIÉRZT DLÔ CÓRCZI

Zdrzë le córëchno w okno mojich strón
dze porénk je odeckniony rosą
cyszą rozlóną na polach
maczi scelą ogniszcza płôchtów
a konie obarchniałi wieczorem
stoją słuchającë psy kolibczi
dze lasë
pôchą żëwicë sę duszą
zapintlóné parminiama słuńca
piôsczësti drodżi
jezora z utopionym bënë niebem
zdrzë córëchno i zasłoni ju
gardinë spiku
néonama wezdrzóny ulice
budinczi obtinkowóny
farwą dnia za dniem
le zamkni oczka zapłakóny miastem
i sni so

JES BËŁA NA GOSCËNIE

Białce

Në i jes widza
obrôz jaczi jem malowôł
twoją noc lëchégo spiku
w oznobióny pustini murów
wëgodno jes so sadła
na cepłim wezdrzenim
moji mëmczi tatkowi ręce
objimałë jak spik żëła
w ogrodze żdającym na biôło
tęgowi céń motëlëcë
ulecôł w stokrotkę wróżbów spełnieniégo
co sę stałë cyszą
że wnetka wiater ukolibôł
zabôczenié o wrócenim sę

NAD KULĄ GUCZOWÉGO MACKA

Jaskulëce odlecałë
w tę jesén pomëloné
w noc
a pôłnié
na sztërk sę obezdrza
w jedną stronę
wiater rozdôwôł
zbérczi stanicë lëdzóm
co szłë
zbiérającë zasóne semię

ptôczi wrócą sę
z ewanieliją
na zymk

* * *

Ks. Antóniému Peplińscziému

Dzes na Kaszëbach
w taczim môłim jezórku
są topiącë wszëtczié
nieba swiata
poéta gôdô
moja malinkô tatczëzna
i rozmieje ji spiéwac
o kwiôtkach
szëmiącëch lasach
môłëch jezórkach

* * *

To nie je co
ten wiater jaczi tak le
mujkô letuszko krze
po drodze prosti jak sznurk
po gołëch polach nëkô
widzy mie sę taczié cos
co przińdze dze le
choc do platë zazdrzi
i w kożdé nórcësko

CEDRÓN

Widzóny z mojégo okna
płënie Wejrowem
w kożdą sztërkę
wôłëje sę w jiny czasë
jedna białka jidze so
przez mostk swojich jiwrów
a dzecko przë brzegu chce przelôc
nę wszëtką wodę
do môłi kulczi w piôsku
za sto lat

taczi jeden poéta rzeknie
Cedrón widzóny z mojégo okna

ŻDŻETA

Cëcho leno
mdze padôł sniég
to na niebie je pisóné
rozszadzóné blónë
uczapóné biôłim spikem
abë wiszą w rozsëpanim
jak to jima przińdze
dlô cësku gódnika
a to wszëtko w se mô
damk na naszich oczach
w rękach czucé
cziéj ju mô sę lôc a griwac
za plachcem biôłi plachc

* * *

W cëchą noc
w cemną
mujkô mie cepłé remię białczi
a główka córëchnë ubibónô
w biôłi pierznie spiku
w cëchą noc
w cemną
spôdô naszé
môłé gniôzdko dodómku
w czôrną stëdnię nieba

ŻADNOTA

Wiatrë we szladze
chlapają o szadé krze
nadżié dnie
cësną w se
lësce le
kładzą na zemi swojé smętôrze
a mie
mëkcy ju sę
czë béł słuńca wid
czë nié

* * *

Grużdżącë sę
ze znobu lëdzcziégo
karna zaczarzonégo
w kam obleczë sę
w cepłé — jak nagrzónô
przë piécku pierzna —
ruchno tego
wiérsza

BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Aleksandra Labudy
84-2[illegible] POLSZEWO
ul. Leśna 35
GMINY SZEMHEROWO

SPIS TREŚCI

*** (Terô czë dôwôsz mie...) 5
Powiôstka starka 6
Jak cë jidze 8
Tak mie je 9
*** (Sniją mie sę konie...) 10
Żdanié 12
*** (W moji wsë...) 13
Bożô męka 14
*** (Jo Swięti Michôł...) 15
*** (Moja mëmka...) 16
*** (Jidzë le spac...) 17
*** (W parminiach słońca...) 18
*** (Téj séj jidą...) 20
W latny wieczórk 21
Droga zëmową porą 22
Pustô noc 23
Pôłnié 24
*** (Chcę cebie zaspiéwac...) 25
*** (Jô odéńdę od tatka...) 26
Remusów miech 27
Odżiń w nocë 28
Nichtos 30
Tuszkowiôcë 31
Wiérzt dlô córczi 32
Jes bëła na goscënie 34
Nad kulą Guczowégo Macka 35
*** (Dzes na Kaszëbach...) 36
*** (To nie je...) 37
Cedrón 38
Żdżeta 39
*** (W cëchą noc...) 40
Żadnota 42
*** (Grużdżącë sę...) 43

Biblioteka Publiczna Gminy Wejherowo
im. Aleksandra Labudy w Bolszewie
10027931

6r